

Felkészülési vázlat – Szabadidős foglalkozás

Mesealkotás, szövegértés fejlesztése játékos feladatokkal

A pedagógus neve: Novák Ágnes

Műveltség terület: napközi

Tantárgy/foglalkozás: tervezett szabadidő

Osztály: 3. osztály

A foglalkozás témája: Tersánszky Józsi Jenő: **Jancsi, a csacsi** című mese diafilm változatának (rövidített verzió) megalkotása, feldolgozása játékos formában

A foglalkozás cél- és feladatrendszere: Szövegalkotás, szövegértés fejlesztése

Kooperáció, auditív és vizuális észlelés fejlesztése, figyelem fejlesztése, szövegértés fejlesztése, szerialitás, szociális képességek erősítése, beszédértés fejlesztése, emlékezet erősítése, asszociációs képességek fejlesztése, lényegkiemelés fejlesztése, kérdésalkotás erősítése, ok-okozati összefüggések meglátásának erősítése, érzelmi intelligencia, empátia erősítése, véleményalkotás kifejezésének erősítése

A foglalkozás didaktikai feladatai: motiválás, új ismeretek feldolgozása, alkalmazás, gyakorlás, ellenőrzés, értékelés

Tantárgyi kapcsolatok: magyar irodalom, magyar nyelvtan, környezetismeret, etika

Felhasznált források:

<http://dydudu.hu/diafilm/073/073.html>

Dátum: 2026. április 21.

Idő	A foglalkozás menete	Nevelési-oktatási stratégia			Fejlesztési célok
		Módszerek	Munkaformák	Eszközök	
1'	<p>I. <u>Előkészítés</u></p> <p>Teremrendezés, szellőztetés. Zenére elcsendesedés.</p>		frontális	laptop	
5'	<p>II. <u>Ráhangelés, motiváció</u></p> <p>II/1.</p> <p>Ki vagyok én?</p> <p>Környezetismeret tantárgyból jelenleg tanult algoritmus mentén jellemzem a gyerekeknek a szamarat, melyet kivetítek az interaktív táblára is. További általános információkat kapnak az állatról és a hangját is meghallgatják. Várhatóan kitalálják melyik állatra gondoltam. Megjelenik a szamár képe is a táblán.</p> <p>(1. sz. melléklet)</p> <p><u>Célkitűzés:</u> A mai foglalkozáson egy mesét/ történetet fogtok összeállítani, melynek főszereplője egy szamár, csacsi.</p>	<p>közlés</p> <p>megbeszélés</p> <p>tevékenykedtetés</p> <p>szemléltetés</p>	frontális	interaktív tábla	<p>figyelem, auditív észlelés, beszédészlelés, beszédértés, vizuális észlelés, emlékezet, gondolkodás</p>

Idő	A foglalkozás menete	Nevelési-oktatási stratégia			Fejlesztési célok
		Módszerek	Munkaformák	Eszközök	
10'	<p>III. <u>Csoportalakítás</u></p> <p>1. A gyerekek lehajtják a fejüket a padra és becsukják a szemüket. - Gondolj egy tulajdonságra, jellemzőre a tölem hallottak/látottak alapján a csacsiról.</p> <p>Miközben gondolkodnak, a tanító minden csoport padjára letesz egy kis tálat, benne a mesében előforduló nehezebb, idegen szavakkal, kifejezésekkel. A lap túloldalán a csoportban ülő gyerekek neve, csak ezt látják. Közben a tulajdonságok meghallgatása.</p> <p>2. Szóvillantó</p> <p>Az interaktív táblán felvillan egy szó, majd eltűnik. Rövid idő alatt kell megpróbálni elolvasni és megmondani mi volt a szó. Majd a jelentését is megbeszéljük, megjelenik az interaktív táblán is.</p> <p><u>Szavak:</u>berzenkedett, retyerutya, áldomást inni</p> <p>A tálból kiveszik a névre szóló lapokat. Az azonos kifejezést, szót kapott gyerekek keresik egymást, ők fognak egy csapatot alkotni.</p> <p><u>szavak, kifejezések:</u> puszta, délibáb, pohos, béres</p>	<p>tevékenykedtetés</p> <p>szemléltetés</p> <p>megbeszélés</p> <p>közlés</p>	<p>frontális</p> <p>egyéni</p>	<p>▪ csoportalakítás kártyái tálkában</p>	<p>vizuális észlelés fejlesztése, figyelem, beszédészlelés, beszédértés, szókincsbővítés, kifejezőképesség, gondolkodás, emlékezet, szemfixáció</p>

Idő	A foglalkozás menete	Nevelési-oktatási stratégiák			Fejlesztési célok
		Módszer	Munkaformák	Eszközök	
15'	<ul style="list-style-type: none"> A csapatok kialakulása után a csapatonként kapott szavak jelentésének megbeszélése következik. A csoportok egyeztetnek, mi lehet a szavuk jelentése és azt egy kis papírra felírják. Majd a tanító megfogalmazza a jelentést és kiderül jól gondolkodtak-e. <p>IV. Fő rész- Mesealkotás</p> <p>A kialakult csapatok kapnak egy csomagolópapírt, melyen csoportonként más-más „képkockák” vannak. Megkapják az adott képkockákhoz tartozó szövegrészeket is. Megkeresik a képekhez tartozó szövegrészeket és a kapott csomagolópapíron a képek alá ragasztják. A végén a csapatok munkájából összeállítjuk a teljes mesét.</p> <p>(2. sz. melléklet)</p> <p>Ellenőrizzük interaktív táblán a csapatok munkáit. (Diamese megtekintése, az idő szűke miatt a tanítói olvas 4-5 diát, majd 1-1 tanulót megkér 1-1 dia hangos olvasására, ezt váltakoztatva olvassuk végig a mesét.)</p>	<p>megbeszélés</p> <p>szemléltetés</p> <p>tevékenykedtetés</p> <p>közlés</p> <p>magyarázat</p>	<p>csoport</p>	<ul style="list-style-type: none"> képkockák csomagolópapíron táblán szövegrészeket a képekhez ppt ellenőrzéshez az interaktív táblán 	<p>vizuális észlelés, beszédészlelés, beszédértés, szókincsbővítés, figyelem, emlékezet, gondolkodás, szociális képességek</p>

Idő	A foglalkozás menete	Nevelési-oktatási stratégiák			Fejlesztési célok
		Módszerek	Munkaformák	Eszközök	
8'	<p>1. <u>Szövegértés/ Szövegalkotás</u></p> <p>A csapatok megkapják a mese tartalmát összefoglaló kis képeket. Helyes időrendi sorrendbe kell állítaniuk. Az interaktív táblán ellenőrizzük, és közben összefoglalják képkockánként a mese tartalmát. (3. sz.melléklet)</p>	<p>közlés</p> <p>megbeszélés</p> <p>tevékenykedtetés</p> <p>szemléltetés</p> <p>játék</p>	<p>csoport</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ kis képek csapatonként (10 db) ▪ interaktív tábla, ppt 	<p>vizuális észlelés, összefüggések meglátásának fejlesztése, kommunikációs készségek, összefüggő mondatok alkotása, figyelem, emlékezet, gondolkodás, szemfixáció</p>
6'	<p>2. <u>Keresd és válaszolj!</u></p> <p>A kivetített képek közül választ a tanító egyet:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Mit érezhetett Jancsi, a csacsi a 3. oszlop 1. képén lévő helyzetben? ▪ Fogalmazz meg cselekvést/tulajdonságot kifejező szavakat a 2. oszlop 3. képéről! ▪ Különböző mondatfajták megfogalmaztatása adott képkockához! <p>stb.</p>	<p>közlés</p> <p>megbeszélés</p> <p>tevékenykedtetés</p> <p>szemléltetés</p> <p>játék</p>	<p>egyéni</p> <p>frontális</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ szék ▪ szemüveg 	<p>vizuális észlelés, beszédértés, mondatalkotás, együttérzés, nézőpontváltás képességének erősítése, szövegértés, kommunikációs képességek, figyelem, emlékezet</p>

Idő	A foglalkozás menete	Nevelési-oktatási stratégia			Fejlesztési célok
		Módszerek	Munkaformák	Eszközök	
5'	<p>3. <u>Láss, érezz úgy, mint Jancsi!</u></p> <p>Egy tanuló <i>Jancsi, a csacsi</i> szerepében ül a székre és felveszi a szereplőhöz tartozó szemüveget. (4. sz. melléklet) A társai kérdéseket tesznek fel és Jancsi bőrébe bújva válaszol azokra.</p> <p>Segítségképpen a tanító mintát ad a kérdésfeltevésre: Pl.: Mit látsz, mikor körbenézel a pusztán? Mit érzel, mikor a pusztára gondolsz?</p> <p>Amennyiben nehezen megy, a tanító teszi fel a kérdéseket, a tanuló pedig a szereplő szerepébe bújva válaszol.</p>	<p>közlés</p> <p>megbeszélés</p> <p>tevékenykedtetés</p> <p>szemléltetés</p>	<p>csoport</p> <p>egyéni</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ szék ▪ szemüveg 	<p>auditív észlelés, beszédértés, kérdésalkotás, együttérzés, nézőpontváltás képességének erősítése, fejlesztése, szövegértés, lényegkiemelés, kommunikációs képességek, figyelem, emlékezet</p>
5'	<p>4. <u>Város ↔ puszta</u></p> <p>A juhász tarisznyáján szavakat látnak a gyerekek. Csoportosítaniuk kell a táblánál. A városra vagy a pusztára jellemzőek a tulajdonságok? <i>Jancsi, a csacsi</i> számára melyik a jobb?(puszta)</p> <p><u>Csoportosítandó szavak:</u> fű, idegen emberek, csend, juhász, házak, zaj, kényelem, köves talaj, tágas tér, nyáj, szabadság, magány, autók</p>	<p>közlés</p> <p>megbeszélés</p> <p>tevékenykedtetés</p> <p>szemléltetés</p> <p>játék</p>	<p>egyéni</p> <p>frontális</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ szókártyák ▪ juhász botja 	<p>vizuális észlelés, beszédészlelés, beszédértés, szókincs bővítés, figyelem, emlékezet, gondolkodás összehasonlító/elemző képesség</p>

Idő	A foglalkozás menete	Nevelési-oktatási stratégia			Fejlesztési célok
		Módszerek	Munkaformák	Eszközök	
	<p><u>Némafilm</u> (pótfeladat)</p> <p>Minden csapat kap egy „képkockát” a meséből. El kell játszaniuk beszéd nélkül és a többiek megfogalmazzák melyik része a mesének és ott mi történt.</p>	<p>közlés</p> <p>megbeszélés</p> <p>tevékenykedtetés</p> <p>szemléltetés</p> <p>játék</p>	<p>csoport</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ szövegrészletek a meséből 	<p>szövegértés, csoportkohézió, gondolkodás, szociális készségek, együttműködés, lényegkiemelés képessége, vizuális figyelem, emlékezet és verbális képességek</p>
1'	<p>5. Szóláskereső</p> <p>Tudtok-e olyan szólást, közmondást, ami illik a meséhez? (<i>Mindenütt jó, de legjobb otthon.</i>)</p>	<p>megbeszélés</p> <p>tevékenykedtetés</p> <p>magyarázat</p>	<p>frontális</p> <p>egyéni</p>		<p>emlékezet, gondolkodás</p>

Idő	A foglalkozás menete	Nevelési-oktatási stratégia			Fejlesztési célok
		Módszerek	Munkaformák	Eszközök	
3'	<p>6. <u>Vágta a pusztán-</u> mozgásos levezető játék</p> <p>A gyerekek helyben futnak, majd a tanító vezényszavára változtatják a mozgást:</p> <ul style="list-style-type: none"> - „puha fűben”: lábujjhegyen, halkán lopakodnak - „köves úton”: erőteljes, hangos patadobogás, teljes talppal - „sárban”: lassú, nehézkes, lábemeléssel kísért cuppogó hang és mozgás - „vágta”: nagyon gyors helyben futás, amíg el nem hangzik a „Hóha!” ekkor szoborrá kell merevedni és elcsendesedni. 	<p>megbeszélés</p> <p>tevékenykedtetés</p> <p>játék</p>	<p>frontális</p> <p>egyéni</p>		<p>mozgás, audio-motoros koordináció, auditív észlelés, figyelem, figyelem megosztása, emlékezet, gondolkodás, szociális/akarati képességek</p>
2'	<p>V. Értékelés, a foglalkozás zárása</p> <p>A gyerekek véleménye a foglalkozásról (megkezdett mondatok interaktív táblán)</p> <p><i>Jól éreztem magam, mert...</i></p> <p><i>Kevésbé éreztem jól magam, mert...</i></p> <p><i>A legjobban az tetszett...</i></p> <p><i>Jól tudtunk együtt dolgozni, mert...</i></p> <p>(5. sz. melléklet)</p> <p>A tanítói értékelés: egész osztály értékelése tanítói egyéni/csapat értékelés</p>	<p>megbeszélés</p> <p>tevékenykedtetés</p>	<p>frontális</p> <p>egyéni</p>	<p>interaktív tábla ppt</p>	<p>beszédkészség, gondolkodás, szociális/akarati képességek, kommunikáció</p>

MELLÉKLETEK

1.sz. melléklet

KI VAGYOK ÉN?

- ◉ **Kültakaró:** rövid, sűrű szőr borítja, amelynek színe a szürkétől a barnán át a fehéresig változhat
- ◉ **Testfelépítés:**
  - Termete kisebb a lónál, zömökebb testalkatú.
  - Fülei nagyok, hosszúak, amelyek a testhőmérsékletét is szabályozzák.
  - Sörénye felálló, farka bojtos.
- ◉ **Légzés:** Emlősökre jellemzően tüdővel lélegzik.
- ◉ **Szaporodás:** elevenszülő, általában egy csikót ellik
- ◉ **Táplálkozás:** Növényevő (száraz fű, cserjék, fakéreg)

EGYÉB ÉRDEKESSÉG:

- ◉ Lófélék családjába tartozik.
- ◉ Lábain nem patkó, hanem pata van.
- ◉ Sziklás hegyeken is biztosan jár.
- ◉ Az első „teherautó”, csomagokat, zsákokat, vizes tömlőket cipelt.
- ◉ Kitartó.
- ◉ Ha veszélyt érez nem menekül, hanem „lefagy”.

ILYEN A HANGJA...

2. sz.melléklet

Mesealkotás csoportfeladatai

Volt egyszer egy csacsi. Jancsinak hívták. Künn a pusztán a juhással meg Bodrival, a terelő puli kutyával együtt őrizte egy gazdag falusi ember nyáját. Hej, de szerette Jancsi a délibábos pusztát!

Ámde a gazda kitervelte, hogy eladja a birkákat. Bizony a juhász nagyon elszomorodott, amikor ezt meghallotta. De hát mit volt mit tenni, engedelmeskednie kellett!

Jancsi cipelte a hátán a pohos gazdát a városba vivő úton. Bodri terelgette a nyáját. A juhász meg ballagott utánuk a retyerutyájával.

Na, a városban a juhosgazda egy mészárosnak adta el a birkáit. A juhászt megtartotta volna béresének, de a juhász nagyon szerette a pusztát. Indult vissza pulijával, hogy elszegődjék egy másik nyáj mellé.

Csak Jancsinak kellett a gazdánál maradni, mert az ő jószáguk volt. Válgig berzenkedett, vonakodott ettől. Ő is a juhással akart tartani, vissza a pusztára.

Bizony, megérezte Jancsi, hogy mostoha sors vár rá! Odakötötték étlen-szomjan egy oszlophoz, a gazdák meg letelepedtek áldomást inni a lacikonyha asztalánál.

Jancsi addig-addig rángatta a kötőféket, amíg elszakította, azután harapnivaló után nézett. Nem talált más növényt, mint cicomás gazdánéja kalapján a művirágot. Hát szépen le is legelte.

Nem vették ezt észre az áldomásozók. Csak mikor a gazdáné a fejére okarta tenni a kalapját, akkor tört ki a kacagás. Jancsi olyan ártatlan képet vágott, mintha semmi része nem lenne a csínyben.

Az áldomás után a testes, torkig lakott gazdáné nem akart gyalog hazamenni. Kérte az urát, hogy segítse fel a csacsi hátára.

Úgyám! De a szokatlan teher bosszantotta Jancsit. Egy kicsit ide-, egy kicsit odafarolt, és a kövér gazdáné úgy lefordult a hátáról, mint a pinty.

De ha már itt a szamár, csak azért sem mennek gyalog! Vett a gazda egy kisszekeket. Na, fel is ült a gazdáné, s nagy ügyel-bajjal befogták a hámoz nem szokott csacsit.

Már a hajcihőre csődület támad. Nagy a kacagás! De Jancsi, ha előlről rángatják, hátul rüg föl, ha hátulról csápolják, elől ágaskodik égne.

A szekér mégiscsak elindul. A bóméshkodók tolják, hogy Jancsi beletanuljon a szekérhúzásba. Ekkora erőszaknak már a csacsi is enged. Lassan, de mégis vonszolni kezdi szekerét.

Dehát a gazdáné nincsen meglegedve Jancsi serénységével. – Így estére se érünk haza! Ki látott már ilyen lusta szamarat?! – Váltig biztatja az urát, hogy nógassa a csacsit gyorsabb ügetésre.

Nosza odaszalad, kifogja Jancsit a hámból és húzó magával. Jancsi ellenkezik: a puszta más irányban van s ő oda igyekeznék.

Jancsi azon igyekezett, hogy kiszabaduljon a hámból. Mit törődött ő azzal, hogy a szekeret az árokba taszítja.
...Észrevette ezt az út széléről egy csavargó.

Ejl – gondolja a csavargó – hátára ugrom én ennek a csacsinak! Aztán vigyen, amerre akar. Majd eladom ott, ahová elvitt.

Ezalatt a gazda elérte a feleségét. Az meg ott síránkozik, átkozódik a porban. Alig bírta vigasztalni és talpra ráncigálni.

Már bandukolnak is vissza lihegve a szekérhez. — De mi dolog ez? Kutyateremtettel! A szekér az árokban, Jancsi pedig sehol.

Ezen közben ért oda egy lovasszekér. Az utasok bámulják is, nevetik is, hogyan végzi a boldogtalan pohos gazda a szamar dolgát. A gazdáné élelmesebb, pénzt ajánl, hogy vontassák el kocsijukat a faluig.

Megegyeztek. Végre kifújhatja magát a nagy herce-hurca után a gazda és a felesége.

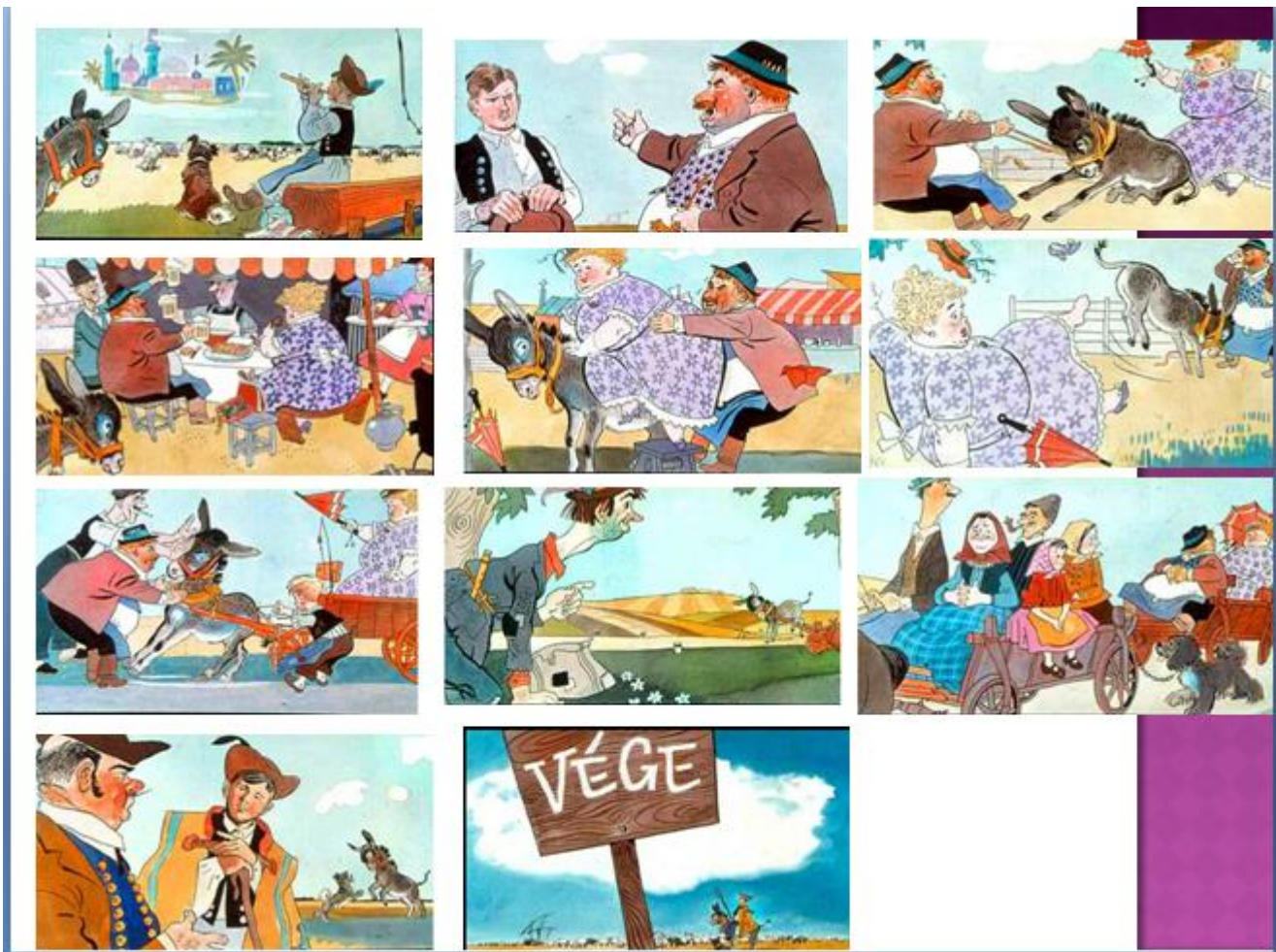
Jancsink ezalatt visszatalált a pusztára. Eppen most szegődik a juhász az új gazdához. A szemfüles Bodri észreveszi kedves pajtását, Jancsit. Nem győztek eleget örvendezni egymásnak.

Örült a juhász is. — Hej gazduram, okos szamar ez a Jancsi! Nincs ennél külön nyájvezető széles e határban! Meg kéne venni, hisz úgysem szokik ez meg a faluban!

Nemsokára megérkeztek a gazdák nagy méreggel. Addig-addig alkudoztak, civakodtak, míg végre Jancsi gazdát cserélt. Így került vissza a szíveszerette pusztára és ott éldegél azóta is.

3. sz. melléklet

Események időrendbe állításának képei (megjelenés az interaktív táblán)

4. sz. melléklet

Jancsi, a csacsi szemüvegén keresztül..

VÁLASSZ ÉS FEJEZD BE!

- ◉ Jól éreztem magam, mert...
- ◉ A legjobban az tetszett...
- ◉ Kevésbé éreztem jól magam, mert...
- ◉ Jól tudtunk együtt dolgozni, mert...